

Sarah Bernstein

MANUAL

PER A

L'OBEDIÈNCIA

Traducció **Miriam Cano**

Editorial **LES**
HORES

MANUAL PER A L'OBEDIÈNCIA

Sarah Bernstein
MANUAL PER A L'OBEDIÈNCIA

Traducció de Míriam Cano

Editorial **LES HORES**

Títol original: *Study for obedience*
Autora: Sarah Bernstein

Primera edició: febrer 2025

Publicada originalment en anglès per Granta Books amb el títol *Study for Obedience*, copyright © Sarah Bernstein, 2023.
L'edició catalana s'ha publicat en col·laboració amb Casanovas & Lynch Literary Agency.
Sarah Bernstein ostenta el dret moral a ser identificada com l'autora d'aquesta obra.

© de la traducció: Míriam Cano
© de l'edició: Editorial Les Hores SL

www.editorialleshores.com
hola@editorialleshores.com

Col·laboradors: Manuel Gómez Poyato i David Sempere
Maquetació: Dan Monells
Disseny de col·lecció: Mireia Luna. Natural www.designisnatural.com
Disseny de la coberta: Octavi Gil Pujol
© de les fotos de la coberta: Steven Giles / iStock

Dipòsit legal: B 425-2025
ISBN: 978-84-129016-4-1

Impressió: Estugraf Impresores S.L. (Madrid)

Les Hores forma part de l'Associació d'Editorials Independents

Tots els drets reservats. Queda prohibida la reproducció total o parcial d'aquest llibre mitjançant qualsevol mitjà o procediment, inclosos la reprografia i el tractament informàtic, i la distribució d'exemplars mitjançant el lloguer o préstec públics, sense l'autorització escrita dels titulars del copyright.

*Per al meu pare, Nat Bernstein,
que em va ensenyar a estimar el so de les paraules.
(1940-2022)*

*Puc capgirar les coses i fer el que vulgui.
Puc fer que les dones siguin més fortes.
Puc fer-les obedients i sanguinàries alhora.*

PAULA REGO

*La llengua és un càstig.
Ha d'incloure-ho tot i, dins seu, tot ha de tornar a aflorar,
d'acord amb la culpa i amb el grau de la culpa.*

INGEBORG BACHMANN

Índex

1 UN INICI, UN NOU INICI	15
2 UN PROBLEMA D'HERÈNCIA	27
3 UNA LLENGUA AGÒNICA	49
4 SOBRE L'AGRICULTURA COMUNITÀRIA	75
5 UNA CERIMÒNIA PRIVADA	93
6 L'ESDEVENIMENT D'UN GERMÀ	109
7 UNA MEDITACIÓ SOBRE EL SILENCI	131

1

UN INICI, UN NOU INICI

Va ser l'any en què la truja va matar els seus garrins. Era un temps incert i amenaçador. Una gossa del poble tenia un embaràs psicològic. Les coses desapareixien d'un lloc i apareixien en un altre. Era primavera quan vaig arribar al camp, bufava vent de llevant, que va resultar ser un vent estrany. Van començar a emergir algunes coses. L'incident dels porcs va passar no gaire més tard i, tot i que feia poc que havia arribat i no havia d'encarregar-me de tenir cura del bestiar, només hi havia entrat a mirar, protegida a l'altra banda de la tanca elèctrica, era conscient que tenien raó de fer-me'n responsable. Però tot això, com he dit, va venir després.

Per on començo? És cert que només puc fer llum sobre les meves accions i, tot i això, és una llum dèbil i intermitent. Era la filla petita, la petita de molts més dels que em veig capaç de recordar, de qui vaig tenir cura des de ben menuda, abans, de fet, de poder parlar, i tot i que aleshores les meves capacitats motores amb prou feines estaven desenvolupades, van deixar tota aquella colla de germans al meu càrrec. Atenia tots i cadascun dels seus desitjos, els espolsava la mínima pena amb una obediència perfecta, amb la devoció més absoluta, de manera que, amb el temps, els seus desitjos es van convertir en els meus, fins al punt que vaig començar a anticipar necessitats encara no articulades, potser ni tan sols imagi-

nades, donant als meus germans el màxim consol possible, satisfent-los només perquè poguessin demanar més, sempre més, unes demandes a les quals jo accedia amb celeritat i un afany discret, administrant les complexes pocions curatives que els havien receptat diferents metges, servint-los els àpats i els berenars, els cigarrets i els aperitius, les gorres de dormir i els gots de llet a la tauleta de nit. No diré res dels nostres pares, no, encara no. Vaig continuar passant els llargs anys des de la infantesa cultivant la solitud, perseguint el silenci fins al seu horitzó sempre fugisser, una persecució que exigia una atenció d'una qualitat particular, un oblit de mi mateixa que em permetia aportar la més meticulosa, la més acurada de les consideracions a l'altre, tractar l'altre com l'objecte més digne de contemplació. Durant aquest procés em faria petita, m'encongiria i, al final, em faria transparent, fins i tot deixaria d'existir. Seria bona. Seria tot el que se m'havia demanat que fos.

Potser millor que tornem a començar.

Hi havia la casa, que s'alçava al final d'un llarg camí de terra i estava envoltada d'arbres, en un turó sobre un petit poble de pocs habitants. Un rierol delimitava la propietat per un dels costats i, de nit, el so inquiet del corrent s'escolava per la finestra de la meva habitació. Si miraves avall pel llarg camí de l'entrada, podies veure un bosc frondós, un poblet enfonsat a la vall i, més enllà, les muntanyes, més altes que qualssevol que hagués vist abans. La parcel·la de terra i la casa que s'hi alçava eren del meu germà, del meu germà gran. El motiu pel qual va acabar en aquest país remot del nord que va resultar ser el país dels nostres avantpassats, una gent estranya i menyspreada a qui havien perseguit per les fronteres i havien enterrat en fosses, estava relacionat, sens dubte, almenys en part, amb el seu sentit de la història, orientat com estava cap al progrés, mirant cap al futur, sempre a la recerca d'eficiències. Des d'un punt de vista pràctic —i el pragmatisme era, naturalment, d'una importància cabdal per al meu germà—, també estava ficat en alguns negocis del tot sensats, tot i que lleugerament perversos, perquè ell era, o almenys havia estat, un home de negocis que havia participat amb èxit en la compravenda i la importació i exportació de diversos productes i serveis,

els detalls dels quals, fins avui, continuen sent un misteri per a mi.

Vaig instal·lar-me a la casa perquè ell m'ho va demanar, inicialment per un període de sis mesos, vaig deixar el país on vam néixer per aquest lloc fred i llunyà on el meu germà havia fet la seva vida o, almenys, la seva fortuna, que, com acabaria veient amb els meus propis ulls, va resultar ser prou gran. No vaig trobar cap motiu per oposar-m'hi: sempre havia volgut viure al camp, conduïa sovint per les zones rurals de la meva ciutat natal, a la tardor, per veure els colors de les fulles, per respirar l'aire fresc, tan diferent de l'aire viciat del centre de la ciutat, conegut per ser la causa principal de l'elevada taxa de mortalitat infantil, no, no, encara que jo no tingués fills, la qualitat de l'aire i els seus efectes nocius sobre la salut pública em preocupaven igual que a qualsevol altre ciutadà normal. A més, com va assenyalar el meu germà, no és que tingués cap obligació o vincle específic que no es pogués trencar fàcilment. Ho vaig acceptar. Era així. Havia llançat la tovallola, per dir-ho d'alguna manera. Els meus contemporanis feia temps que m'havien avançat: bé per traïdoria o per ser més hàbils, havien aconseguit assegurar-se els seus llocs a la vida i a les professions que havien escollit. Es deia que era una cosa terrible acomplir el somni de tota una vida i, tanmateix, encara em preguntava per què no podien deixar-se anar una mica. Estaven inflats d'èxit. Hi havia molt de temps i molt poca cosa a fer. Jo tenia una miqueta d'empenta, només. Jo no formava part de la gran broma. Durant un temps vaig intentar fer carrera com a periodista, però vaig acabar deixant l'agència de notícies on m'havien donat feina, no va ser ni una caiguda en desgràcia, el meu temps allà s'havia acabat, no va passar res que justificués la meva marxa. Els meus esforços al llarg dels anys per aconseguir un contracte laboral

indefinit havien estat en va, m'havien explicat el procés com una qüestió burocràtica, en absolut personal, i tot i així, quan vaig respondre de la mateixa manera, és a dir, invocant els procediments burocràtics habituals i amb ple dret de fer una sol·licitud d'acord amb les directrius del reglament general de protecció de dades, amb la sospita que l'aigua no era del tot clara, la sol·licitud es va tractar com una ofensa personal i se'm va deixar clar que no m'estava fent cap favor a mi mateixa. En realitat, mai m'havia fet cap favor a mi mateixa. Me'n vaig anar en silenci. A ningú li va saber greu veure'm marxar. La feina que tenia just abans d'anar-me'n a casa del meu germà, al país dels nostres avantpassats, i que continuaria fent a distància des d'allà, era com a transscriptora de converses en un despatx d'advocats, una feina en la qual excel·lia, picant ràpid i amb precisió, amb ple domini de la meva tasca. Tot i això, sentia que no era benvinguda a l'oficina, que estava plena dels accessoris legals habituals, carpetes i diplomes, cuir i fusta. Sabia que les meves mostres vacil·lants de personalitat, la meva insistència miserable de continuar presentant-me a l'oficina un dia rere l'altre, no podien ser altra cosa que descoratjadores per als juristes i assistents jurídics de qui transcrivia les veus en un processador de textos amb rapidesa, precisió, devoció i, fins i tot, amor, i així van rebre el meu anunci de comiat, amb una alegria mal dissimulada, muntant una festa de comiat en honor meu, parant una mena de banquet i fent-me regals generosos. No em va costar gaire arreglar els meus assumptes, va ser qüestió de setmanes, tres mesos a tot estirar i, després de fer el viatge sense incidents, ja era aquí. Sentia que l'aire del camp em faria bé, també la solitud; quan el meu germà no em necessités, podria aprofitar els diversos camins del bosc de què tenien cura els grups de voluntaris locals. Estaria tranquil·la.

Quan vaig arribar, el meu germà encara no estava malalt. De fet, tenia una salut de ferro, estava en el millor moment de la seva vida; després d'haver-se alliberat de la seva dona i dels seus fills adolescents i de les seves exigències contínues era, com a mínim, deia, lliure de córrer les seves aventures empresarials en pau. Les seves inversions havien començat a donar fruits i, sense la seva família, de qui, com es va saber, feia temps que s'havia allunyat, i passant com passava molt de temps fora de casa, es va adonar que necessitava algú que en tingués cura, em va dir una tarda per telèfon. I qui millor que jo, que des que era petita havia demostrat ser la més eficient i devota gestora dels assumptes domèstics dels meus germans? Quan no vaig respondre de seguida em va assegurar que la casa, tot i ser històrica i antiga, tot i haver estat dels distingits líders de la croada històrica contra els ancestres, tenia, tanmateix, totes les comoditats modernes. Va enumerar-les, com si fos el representant d'algun hotel nou de reputació dubtosa: internet d'alta velocitat, un ventall de plataformes digitals, una banyera fonda, una dutxa amb efecte de pluja, un matalàs de viscoelàstica, llençols cosits a mà, un forn de convecció, una torradora de sis llesques, una màquina de gel i tal cosa i tal altra. A mesura que les explicacions del meu germà sobre el mobiliari de la casa avançaven amb aquesta lògica de declinació, em va passar pel cap, com potser li devia passar a ell, també, que sabia ben poca cosa de mi i, encara més, que la idea de ja no saber què em podia agradar l'amoïnava. Quan va dir la paraula *matalàs*, per exemple, la seva veu va sonar alarmada, com si li fes por haver comès una errada irremeiable, com si la seva menció del matalàs fos inacceptable, potser fins i tot ofensiva, als meus ulls. Aquest senyal de discontinuïtat en l'autoritat absoluta del meu germà em va pertorbar, era evident que el tema de la seva dona l'havia afectat, i el poc

que sabia dels homes semblava indicar que eren constitucionalment incapaços d'estar sols, aterrits de no ser admirats, i semblava que veien l'envelliment i els seus efectes com un fracàs personal. Sí, sí, vaig dir. I tant que hi aniria. I tant! Vaig dir, gairebé cridant al telèfon. ¿Quan li havia negat alguna cosa a ell, el meu germà gran, o a qualsevol dels altres germans, dels quals en aquell moment desconeixia el parador? I tant que hi aniria. Naturalment, va dir, refent-se, ell organitzaria i pagaria el meu viatge, em recolliria a l'aeroport amb el seu cotxe, un nou model que s'acabava de comprar, i em duria fins a la casa. I ho va fer, tot això, mai no va incomplir les seves promeses ni va faltar a la seva paraula, per molt impulsiva que fos, per molt embriagat o coaccionat que hagués estat en el moment de fer-les, tot i que és cert que, en qualsevol cas, donava la seva paraula sovint i amb llibertat, tant a amics com a desconeguts, a socis i a adversaris; pel que feia al meu germà, les coses eren dit i fet, i això era el que hi havia. Quan vaig sortir per les portes automàtiques de l'aeroport, que m'havia costat una estona travessar perquè al principi els sensors no detectaven el meu moviment, per exagerat que fos —vaig haver d'esperar-me que un altre passatger que acabava de desembarcar hi passés per poder sortir—, el cotxe del meu germà ja era a la vorera, al ralenti. Em va fer un gest a través de la finestra perquè hi pugés, i ho vaig fer.

Durant el viatge de l'aeroport fins a casa seva, que va durar un parell d'hores, el meu germà va admetre que la seva dona, de connivència amb els seus fills, s'havia mudat a Lugano, on vivia la seva gent, sense dir ni ase ni bèstia i, pel que ell en podia deduir, de manera permanent i fins i tot en plena nit. El matrimoni estava condemnat des de l'inici, va dir el meu germà mentre conduïa sota la pluja, havien compartit massa coses, sabien massa l'un de l'altre perquè el respecte mutu

fos possible. A més, va continuar, en diferents moments i per torns, havien comès els pecats més greus l'un contra l'altre, que van culminar, finalment, quan cadascun va dir en veu alta la terrible veritat sobre la personalitat de l'altre, veritats que ja feia temps que sabien d'ells mateixos i sobre l'altre, però sobre les quals havien arribat a l'acord tàcit de no esmentar-les mai, de no discutir mai, de no donar mai cap indici que aquest coneixement existia. La dona, sabent el defecte essencial en el cor del marit, no podia parlar-ne mai; de la mateixa manera, la terrible i indiscutible realitat del caràcter de la dona tampoc no podia ser esmentada pel marit. No, va dir el meu germà, mai de la vida. Aquesta era la base de la seva relació matrimonial. Vaig abaixar la finestra del copilot i va entrar l'aire humit de primavera. Vaig contemplar el paisatge per on passàvem, el verd pàl·lid i incipient d'alguna cosa que havia estat massa temps a les fosques, mirava les branques negres humides mentre em passaven pel davant i després sí, va arribar l'olor de la primavera. Vaig sentir un calfred recurrent-me el cos.

Vaig recordar els meus propis intents fallits d'intimitat, amb homes, amb dones, i tot el que n'havia tret era la constatació de la meva essència intercanviable. La gent, quan em tocava, ho feia amb un seguit de gestos predeterminats que no encaixaven amb mi de cap manera, amb la meva consciència o les meves sensacions, per limitades que fossin, per insensible que jo, sens dubte, fos. Havia estat tan atenta a les particularitats de la seva carn, una constel·lació de pigues a la temple, uns bonys emergint de l'avantbraç, havia cultivat aquesta atenció al llarg del temps, meticulosament, conscient de la meva inclinació, congènita, cap al buit, i malgrat tot, aquesta pràctica de la contemplació mai no em va dur gaire lluny. Les meves parelles m'acompanyaven a la porta, em

feien coses que havien fet a altres, em feien coses que podrien haver fet a qualsevol altra persona, a qui fos i, per dir-ho sense embuts, estava segura que en tots i cadascun dels seus caps, amb els ulls tancats, eren amb algú completament diferent, no amb mi: el petó tendre al naixement dels cabells, la manera d'agafar el clatell, com estrenyien el canell, res de tot això era per a mi, tot era per a algú altre, d'abans, per a algú a qui havien estimat i perdut feia molt de temps. No, vaig pensar, no hi havia res que pogués dir al meu germà, no li podia donar cap consell ni oferir-li cap consol sobre el tema. Vaig sentir que tot el que se'm demanava era, senzillament, silenci. No parlar, no dir res. Això i prou.

I els nens, va dir el meu germà, ells també s'havien posat al costat de la seva mare, ara ho veia; des que van néixer, si no abans, l'havien rebutjat, l'havien trobat ridícul o patètic, un mal pare i un home d'allò més lamentable. Si era sincer, va dir, sempre havia sentit aquestes crítiques sobre ell mateix, i veure que la seva dona i els seus fills compartien aquests sentiments i els expressaven amb tanta vehemència i de vegades, ho havia d'admetre, amb eloqüència (perquè al cap i a la fi eren una família de lectors) gairebé el consolava. Encara que a mi em pogués sorprendre, va dir mirant-me de reüll, que havent estat el fill gran, el més desitjat, hagués patit. Sí, des de la infantesa fins a l'adolescència, durant l'edat adulta i fins avui, havia patit i, tot i que els seus amics o familiars mai no ho havien sospitat, ni tan sols ell la major part del temps, va dir, passant-se una mà pels cabells espessos i ondulats, era conscient que havia patit. Aquesta era la seva veritat i havia d'expressar-la costés el que costés.

Jo seia en silenci, ajustant l'enfocament envers el meu germà, reflexionant sobre la seva recent presa de consciència. Era clar que, d'alguna manera, s'havia descobert a si mateix,

probablement amb la intervenció d'alguna mena de professional de la psiquiatria. Les seves demandes cap a mi, que abans consistien en la realització de tasques i treballs específics, a buscar o dur un objecte o altre, havien evolucionat cap a problemes de la ment més subtils. També hi estava ben versada, en aquest ofici; durant tota la meua vida, la gent havia descarregat les seves penes sobre mi, explicant-me les històries més esgarrioses, els secrets més espantosos que els corrien per dins, la lletania sencera dels crims i les violacions que havien comès sobre altres, i tot això m'ho explicaven gairebé sense conèixer-nos, de vegades tan bon punt ens havíem conegut. Jo no les demanava, aquestes confessions, no les acollia, em limitava a seure en silenci deixant que em caiguessin a sobre des de totes bandes. Inevitablement i al cap de poc temps, les persones que desplegaven aquestes revelacions se sentien primer plenes de penediment i, tot seguit, d'un silenciós i ràpid menyspreu cap a mi, perfectament comprensible en qualsevol situació i, especialment, en aquest cas. Acabaven odiant-me com sempre s'havien odiat a ells mateixos, per posseir aquest coneixement, per ser la primera a rebre'l, per no haver fet res per evitar que m'ho expliquessin. L'odi que havien guardat al cor tota la vida, finalment alliberat, se m'aferrava sense cap més raó que ser a prop, que tenir una certa aparença de compassió, potser un aire de docilitat que els esperonava a fer aquelles confessions insuportables. Sabia molt bé què en podia esperar, però mai havia aconseguit evitar-ho, prevenir la revelació imminent. De lluny, podia identificar una certa disposició, una lleugera inclinació cap a l'esquerra o alguna cosa a l'espatlla, veia com s'acostava la confessió assoladora i em deixava clavada al lloc, sense paraules. Era conscient que el meu germà no podria evitar seguir aquest mateix patró; per la forma de la seva mandíbula mentre conduïa i continu-

ava parlant, vaig saber que el procés ja s'havia engegat, tot i que, com la resta, ell també va continuar parlant, com si alguna cosa l'empenyés a fer-ho, durant tot el trajecte en cotxe. Jo escoltava en silenci. Finalment vam travessar un poblet i el vam deixar enrere fins a arribar a casa del meu germà, al capdamunt del turó.